9 svenskar i täten

Dagmar Edqvist
Penelope väntar inte

"...utförd med stor psykologisk finess... Det är sällan man hos en kvinnlig författare möter en så fin och riktig teckning av manlig psyke." *Martin Strömberg i ST*

30 :e tusendet

14:75, inb. 19:50

Alice Lyttkens
En balfantasi

"Det är fart och åskådlighet i hennes skiftande scener, människorna framträder med skarpa konturer, man strickliser hennes roman utan att intresset slappnar." *Karin Kerling i GP*

16 :e tusendet

19:50, inb. 24:50

Ivar Lo-Johansson
Analfabeten

"Och så har boken som sagt humor, en fin, sval humor... och det är humorn... som ger 'Analfabeten' dess konstnärliga storhet." *Allan Fogerström i AB*

16 :e tusendet

16:—, inb. 21:—

Einar Wallquist
Mer än mantalsskriven

"...en bok som man med glädje införlivar med raden av lappmarksdoktorns tidigare verk. Han är en man som har något att ge." *Ny Tid*

16 :e tusendet

17:50, inb. 23:50

Gösta Gustaf-Janson
Stampen

"Medger verkligen inte Carnegiestiftelsens beslutsmotiver en liten extra tilldelning åt en svensk författare, som är så modig, att han törs vara rolig en hel bok?" *Helmer Vikland i Arbetet*

14 :e tusendet

15:—, inb. 19:50

Irja Browallius
Vänd ryggen åt Sivert

"Den som vill ha en konstnärligt lödig bok, som kan sättas på bokhyllan och då och då tas ner och läsas om, den bör skaffa sig 'Vänd ryggen åt Sivert'." *Elisabeth Tykesson i BLM*

13 :e tusendet

16:—, inb. 21:—

Eyvind Johnson
Lägg undan solen

"Att Eyvind Johnson också kan skriva spännande visar han... han kan göra vad han vill med sitt språk, som återger det tragiska, det ironiska och det glecksamma med samma lätthet." *Gabriel Jönsson i SDS*

13 :e tusendet

15:50, inb. 20:50

Sivar Arnér
Han – Hon – Ingen

"Det är en prosahymn till kärleken, som med sin nästan bibliska bild äger en balanserad sensualism och närgångenhet, som gör ett sublimt intryck." *Daniel Hjorth i SDS*

8 :e tusendet

13:75, inb. 18:50

Björn-Erik Höijer
Innan änkorna kom

"...den enrist borrande psykologin, det envetna, brinnande begäret att forska efter dolda sammanhang... denna skildring har en förlös kraft." *Gabriel Jönsson i SDS*

6 :e tusendet

14:50, inb. 19:50

BONNIERS

Försvar för vidskepelse?

EBBE LINDES anmälan i söndags av Tore Zetterholms pjäs "Simon trollkarlen" avslutades med några frågor, som enligt Lindes mening aktualiserades av stycket:

"I en tid när sjukhus och polikliniker är överfulla och måste avvisa massor av hjälpsökande eller avfärda dem summariskt och när statens dyra kyrka förlorat sitt gamla läkargrepp om folket har vi då råd att visa från oss och förfölja de mäktiga hjälpare som de spontana suggestionssystemen är, de må heta Christian Science, kruka eller homeopati? Är det bättre att människor lider än att de hjälps av annat än penicillin? När vi vet så litet om själens krafter kan vi då påstå säkert utan bevis att sockerpiller eller en sval hand alltid måste vara ineffektivare än röntgen? Och kan förföljelsen mot kvacksalveriet utan stöd av hållbar jämförelsestatistik med rätta ske i vetenskaplighetens namn när dock vetenskaplighetens väsen just är att aldrig svära på förutfattade teoretiska åsikter, hur plausibla de än synts, utan endast och allenast på efter försökresultat?"

"Svaret är nej", var Lindes slutord. Det svaret bör inte stå oemotsagt, och detta har Linde säkerligen inte heller avsett.

Själva frågorna är, synes det mig, formulerade med en oklarhet eller tvetydighet som är vanlig i resonemang om dessa ting. Låt oss vara pedantiska och börja med frågor om frågorna. Menar verkligen Linde att vi skall tillgripa låt oss säga homeopati därför att sjukhusen är överfulla? Om sjukvård är bättre än homeopati, bör vi då inte i stället bygga flera sjukhus? Om sjukhusen är sämre, bör vi då inte avskaffa dem? Rimligen kan inte Linde mena detta; han vill säkert ha flera och bättre sjukhus. Men skulle då suggestion och dylikt rekommenderas blott som en tröst åt dem som inte kan få ordentlig behandling? En sådan tanke är, bortsett från sin allmänna underlighet, oförenlig med de följande frågorna, som innefattar ett principiellt hävdande av suggestionsmetodernas värde.

I samma fråga säger att kyrkan "förlorat sitt gamla läkargrepp om folket". Här antyds alltså att kyrkan tidigare i väsentlig grad botat sjukdomar — rimligen genom suggestion — men att den nu inte är i stånd till det. I stället för den gamla religionen måste därför vissa religionssurrogat tillgripas, såsom kruka eller homeopati. Varför inte likaväl anbefalla böner; de är säkert vanligare än någon annan suggestionsteknik, och vi har flera högt bildade biskopars intyg på att de kan hjälpa åtminstone vid vissa lindrigare sjukdomar. Är det svårare att tro på Gud än på sockerpiller — på den frågan tycks Linde svara ja utan varje betänkande, trots att religionen i vårt land är ojämförligt mera utbredd än homeopatin.

Jag skall inte fortsätta med analysen av frågorna; det skulle bli för långrandigt. Vad Linde i första rummet måste avse är att vi skall respektera och använda suggestionsmetoder mer än vi nu gör. Det är en medicinsk fråga som jag — och väl också Linde — är oförmögen att konkret diskutera, men ett par väsentliga fakta — som Linde inte berör — bör understrykas. Läkarvetenskapen använder suggestionsmetoder i många fall, men naturligtvis inte i sådana fall då man är övertygad om att de inte hjälper — inte heller lär våra läkare vilja begagna suggestionsmetoder av den art som innebär att man ljuger för patienten (t. ex. genom att framställa ett sockerpiller som ett läkemedel). Christian Science, homeopati osv. är tillåtna i Sverige; kan man anse det vara förföljelse om inskridande sker då patienten blir uppenbart lidande eller då handpåläggning eller sockerpiller används för att bota sådana sjukdomar som kräfta eller syfilis? Att dessa metoder i sådana fall inte hjälper, det behövs inte komparativ statistik för att klarlägga, utan blott kunskaper om sjukdomens natur.

Såvitt jag förstår snuddar Linde även vid en helt annan tankegång, som ger bakgrund och kraft åt hans på läkekonsten inriktade reflexioner. Han tycks vilja understryka att en tro kan hjälpa själen, även om den är utan betydelse för kroppen. Låt folk äta sockerpiller och be böner; om de inte blir friskare, så blir de åtminstone gladare. Det är en urgammal men ständigt frisch förestallning, en huvudlinje i hela den moderna antiintellektualismen: det talas om att religionen måste friskas upp, att fascism eller kommunism får tjänstgöra som surrogat, att myter skall skapas för maskonsumtion. Något svar på frågan om vidskepelser ökar eller minskar mänsklighetens lycka skall här ej försökas — frågan hör till de meningslösa i den allmänna form i vilken den är populär. Men det bör påpekas att tankelinjen konsekvent leder till åsiktsförtryck — helt enkelt därför att sanningen, om den är fel, har ett övertag; det märks småningom att en operation av tumörer är effektivare än besvärjelser.

Säkerligen vill ej Linde, som är gammal rationalist, godta det principiella försvaret för vidskepelsen, men jag tror att han omedvetet smittats en smula av pragmatismen.

HERBERT TINGSTEN

OTTE SKOLD: mosaikdetalj

KONSTREVY

5—6 stort dubbelnummer

med en bildrevy över ny, svensk dekorativ konst samt den nya franska kyrkliga konsten i Vence, Assy och Audincourt. — Bland artiklarna märkas HILDING LINNQVIST: Om mural utsmyckning, GRETA KNUTSON: Reflexer och reflexioner, GEORGES DUTHUIT: Toulouse-Lautrec, P. DE MAN: Valery som tecknare och gravör, KRISTIAN ROMARE: Neoplasticismen i Sverige. Krönika av Emmy Melin. Rikt bildmaterial.

Pris 11: 50

ETT PRESENTKORT PÅ KONSTREVY 1952 ÄR EN VÄLKOMMEN JULKLAPP

BONNIERS

Klok givare ger bra böcker

Till biografi- och memoarälskarna

Gerard De Geer
Genombrottstider i Bergslagen

"En mycket innehållsrik och lärorik bok... friskt och roligt skriven." *Ragnar Ameniius i Expr.*

Ill. 23:50, inb. 29:—

★

Olof Lagercrantz
Agnes von Krusenstjerna

"En bok full av liv, färg och eggelse... rolig, stimulerande, välskriven." *Sten Selander i SvD*

Ill. 21:50, inb. 27:50

Till dem som vill ha spännande verklighet

Eric Lundqvist
Vildarna finns i väst

"Sagolika äventyr bland krigförande och människoätande infödingar." *Bertil Hanström i SDS*

Ill. 22:50, inb. 29:—

★

Yngve Lyttkens
Yngsjömordet

"Ett gåtfullt och skrämmande vittnesbörd från fordom." *Lars Gyllenstens i DN*

13:50, inb. 18:—

BONNIERS

Ett konstnärsäktenskap

Med livets färger kallar *Martha Rydell-Lindström* den bok som hon givit ut till minne av maken, målaren Rikard Lindström.

Författarinnan låter i första hand Rikard Lindström själv tala genom de brev han skrev till hennie under årens lopp. Här återfinner vi Rikard Lindströms kärlek till naturen i Stockholms södra skärgård, Ornö, Utö och ösarna där omkring, från vilka han hämtade motiven till de flesta av sina målningar.

Men egendomligt nog talar han sällan i breven om måleriets svårigheter, han uppehåller sig mest vid den skrämmande ångest som ungången med naturen på tu man hand stundom ingav honom samt vid ensamhetens från alla håll anstormande obehagligheter ute på en ö i skärgården.

Dessa brev, som stilistiskt står på ett högt plan, växlar mellan dur och moll, de är ömsom fyllda av sjudande livsbegär och trotsigt övermod och ömsom tyngda av missmod och leda, men genom dem alla ringlar sig kärlekens tråd, oftast röd, men på sina ställen skiftande i svart.

Författarinnan som ung

Det är inget tvivel om att breven också innehåller en hel del retorik i tidens litterära stil, med grät och ångest och hela rekvisitan, men oftast talar de ett språk som kommer direkt från ett sargat hjärta, som tvingades ut på vägar som ledde till katastrof med ånger och stor förtvivlan i följe. Man vill i det sammanhanget uttrycka sin beundran för det delikata och finkänsliga sätt på vilket författarinnan behandlar detta ämnitt.

Som jag nyss nämnde talar inte Rikard Lindström i breven om yrkets besvärligheter och problem. Författarinnan uppehåller sig inte heller i sina kommentarer vid måleriet. Detta är vad man saknar i boken om målaren Rikard Lindström.

Rikard Lindström var även författare och berättare. Han byggde upp sina berättelser med stor omsorg i fråga om både upphyggnaden i perioder och periodernas effekter. Detta hindrade inte att han möblerade om sina berättelser då och då för att studera effekten. Hans framställning krävde stort utrymme, den korta, koncentrerade historien var inte hans sak. Om vi träffades mitt i veckan och Rikard Lindström började en berättelse när Nils Dardel var med, brukade Dardel fråga om han skulle vara färdig före söndag kväll kl. 7, för då skulle Dardel bort på middag.

I början av boken skildrar författarinnan en seglats med Rikard Lindström från Utö till Ornö med en liten grundstötning på vägen, antagligen beroende på en klyvning i seglarens intresse för navigationen och för passageraren. Själv var jag ju litet ute på sjön tillsammans med Rikard Lindström, som seglade bra och manövrerade sin lilla båt med en viss elegans. Med den snodde han runt ösarna utanför Ornö, och med den seglade han också posten den tid han tjänstgjorde som postförare mellan Ornö och Huvudskär. Han talade ofta om de resorna, och han svor över varukatalogerna från John Fröberg i Finspång, som tyngde postsäcken han fick knoga på. Postresorna gjorde hans namn känt över hela södra skärgården och ändå längre söder ut — en gång träffade jag en gubbe på Hasselö i Gudingefjärden i Södra Tjusts härad som undrade om jag trodde att dom kunde få hyra artisten Lindström för att frakta posten mellan Hasselö och Loftahammar vintertid.

Det trodde jag säkert, bara han skrev till herr Lindström — men han behövde ju inte hälsa från mig...

Författarinnans skildring från Ornö med omnämnande av de personer som då levde och verkade där ute är ett stycke god konst i ett litet format och väcker minnen hos oss alla som

Julklapps-tips i dag:

DET SANNA ANSIKTET
av
GERHARD RASMUSSEN
Nordiskt 1:sta pris!
Häft. 8:50, inb. 13:—

"... det är inte utan att en måttligt förhärdad läsare blir litt skakad." *Stockholms-Tidningen*

GUMMESSONS FÖRLAG

"Betydande konstnärlig prestation

... boken förtjänar i hög grad att läsas av ungdom i tonåren." *Örjan Lindberger i Vi*

Inga Lena Larsson

VIDE UNG
Roman. 14:50

"En realism som omspänner ett sällsynt rikt register. Ett sådant register hos en författare är ovanligt. Det är inte bara den högt begåvade konstnärens realism, det är den redlige sanningen... och ändå med en okuvlig förtröstan på livet." *Gunnel Vallqvist i BLM*

Belönad med Frihets litteraturpris.

Wahlström & Widstrand

Frankrike berömmer

ERNST WIGFORSS
Minnen II

"Den väktigaste och mest representativa bok som vi fått från Sverige på senaste tiden är, inte en roman eller essä eller ett fantasiens verk, varken poesi eller kritik, utan Ernst Wigforss' minnen... Så rik på innehåll, färg och liv." *Lucien Maury i Mercure de France*

32:a tusendet

14:50, inb. 19:50

TIDEN

Vill Ni läsa en förut opublicerad dikt av
Carl Michael
Bellman?
Ni finner den i

jul- VI *i jul.*

medverkar dessutom en elit av svenska författare och konstnärer, bland andra:

Ingrid Arvidsson
Erik Asklund
Werner Aspenström
Tage Aurell
Yngve Bergh
Arvid Brenner
Olof Byström
Folke Dahlberg
Johannes Edfelt
Albert Engström
Gustaf Rune Eriks
Jören Forsland
Gunnel Frie.erg
K. W. Gullers
Lennart Gram
Gustav Hansson
Gustav Vedelswind-Eriksson
Birgitta v. Hofsten
Elly Jannes
Albin Johansson
Erik Jonsson
Eyvind Johnson
Nordens Karlsson
Georg Lagerstedt
Axel Liffner
Harald Lindberg
Astrid Lindgren
Nils Lindhagen
Birger Lundberg
Harry Martinson
Anna Maria Nilsson
Sven Rosendahl
Gustaf Sandgren
Roland Svensson
Margareta Sylvan
Evert Taube
Nils Thedin
Stig Åsberg

i jul- VI *är det också väl sörjt för barn och ungdom med sagor och serier ritade och berättade av: Ann-Margret Dahlquist-Ljungberg, Egon Mathiesen, Jan Fridegård, Sonja Rasmussen och Einar Norelius samt stor pristävling.*

"Vi:s julnummer står i särklass." Morgon-Tidningen. — "Det nyutkomna julnumret av Vi är ett ljustindrande adventsexempel på vad man kan åstadkomma av en veckotidning". Söhms-Tidn. "Vi är verkligen en tidning för var man." Arbetaren.

köp jul- VI

hos Pub, Specialkonsum, Katarinavägen, Bokkonsum vid Vallingatan eller i bokhandeln.

64 sidor. Pris 1 kr.

En annan sak:
Prenumerera NU på VI för 1952
Pris för helår vid postprenumeration endast 9:— kr.
Medlemmar i Konsum erhåller tidningen till lägre pris vid prenumeration genom föreningen.

52

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.